

Nr 77.

Av herr **Österström m. fl.**, om anslag till uppförande i Härnösand av en byggnad för landsarkiv.

I enlighet med Kungl. Maj: ts förslag, prop. nr 212, beviljade 1928 års riksdag dels till uppgörande av specialritningar till en byggnad, avseende ett till Härnösand förlagt landsarkiv för Gävleborgs, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län, för budgetåret 1928—1929 ett extra reservationsanslag av 3,500 kronor och dels till byggnad för ett till Östersund förlagt länsarkiv för Jämtlands län ett anslag av 162,500 kronor, av vilket för budgetåret 1928—1929 såsom extra reservationsanslag anvisades ett belopp av 144,000 kronor. (Statsutskottets utlåtande nr 118.)

Därmed kunde den gamla tvistefrågan om arkivorganisationen i Norrland anses ha vunnit sin lösning. Riksdagens beslut måste nämligen klart och otvetydigt innebära, att landsarkivet för Norrland skulle förläggas till Härnösand och att riksdagen hade för avsikt att bevilja därför erforderliga medel, så snart nödiga ritningar förelågo.

Genom nådigt brev den 1 juni 1928 ställde Kungl. Maj: t bl. a. det av riksdagen till ritningar för arkivbyggnaden i Härnösand beviljade anslaget till byggnadsstyrelsens förfogande samt anbefalldes styrelsen att i samråd med riksarkivet till Kungl. Maj: t inkomma med ifrågavarande specialritningar med tillhörande kostnadsberäkningar.

Med skrivelse den 1 november 1928 har byggnadsstyrelsen till Kungl. Maj: t överlämnat ritningar till byggnaden ifråga. Det sålunda uppgjorda förslaget avser en byggnad, förlagd till de av Härnösands stad upplåtna, intill landsstatshusets tomt belägna tomterna nrs 3 och 4 i kv. Juristen. Ritningarna åtföljas av en å byggnadsstyrelsens byggnadsbyrå verkställd å 330,000 kronor slutande kostnadsberäkning för byggnadens uppförande.

Byggnadsstyrelsen hemställde, att Kungl. Maj: t måtte föreslå 1929 års riksdag att till uppförande i huvudsaklig överensstämmelse med ritningsförslaget av en byggnad för landsarkiv i Härnösand bevilja ett anslag av 330,000 kronor och härav för budgetåret 1929—1930 anvisa ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor.

Detta byggnadsstyrelsens förslag har emellertid icke föranlett någon Kungl. Maj: ts proposition till riksdagen.

Därav följer, att denna viktiga fråga, som under så lång tid stått på dag-

ordningen, kommer att ytterligare fördröjas, därest icke anslag till arkivbyggnadens påbörjande beviljas av 1929 års riksdag.

I den utredning, som låg till grund för 1928 års riksdags beslut, framhölls med styrka de stora olägenheter, som äro förenade med de nu rådande förhållandena. I första rummet drabba dessa den historiska forskaren eller den, som av en eller annan anledning önskar tillgodogöra sig de nu spridda lokala norrländska arkivens bestånd. Hans undersökningar försvåras och hämmas av den brist på överskådlighet över arkivmaterialet, som ligger i saknaden av lokal koncentration av de historiska källurkunderna. Men mest betydelsefullt är, att det nuvarande tillståndet innebär påtagliga vådor för bevarandet av det kring-spridda arkivbeståndet. Riksarkivet hade erinrat om de risker för skada genom eld, fukt eller bristande vård, för vilka de norrländska kyrko-, domsago- och häradsskrivararkiven ständigt äro utsatta, ävensom påpekat en del fall, då dyrbara och värdefulla arkivalier gått sin förgängelse till mötes.

Det skulle vara i hög grad beklagligt, om de sålunda påtalade missförhållandena ifråga om arkivbestånden inom stora delar av Norrland finge fortbliva ännu under längre tid. Organiserandet av en rationell arkivvård i denna del av landet är av behovet synnerligen påkallat och bör icke utan tvingande skäl uppskjutas.

Då vi icke kunna finna, att sådana föreligga, få vi vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte till uppförandet i Härnösand av en byggnad för landsarkiv i huvudsaklig överensstämmelse med av byggnadsstyrelsen uppgjorda ritningar bevilja ett anslag av 330,000 kronor och därav för budgetåret 1929—1930 anvisa ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor.

Stockholm den 17 januari 1929.

Ivar Österström.

N. J. F. Almkvist.

Ivar Vennerström.

J. P. Johansson.